

A Győri Törvényszék () ügyvéd,
() által képviselt **Lombard Lízing Zrt.** (6722 Szeged, Tisza Lajos krt. 85-87.) felperesnek dr. Mándli Ádámné dr. Pethő Annamária ügyvéd (9021 Győr, Árpád u. 31. II/2.) által képviselt

alperes ellen kölcsöntartozás megfizetése iránt a Mosonmagyaróvári Járásbíróság előtt folyamatba tett perében Mosonmagyaróváron, 2019. évi november hó 13. napján 9.P.20.503/2018/23. sorszám alatt meghozott ítélet ellen felperes részéről 25. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg alperesnek 114.300 (száztizennégyezer-háromszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

- [1] A járásbíróság ítéletével felperes keresetét elutasította, kötelezte felperest 361.950 Ft perköltség megfizetésére. Ítéletében – a Ptk. 205.§ 523.§., 234.§ valamint a 2/2010.(VI.28.) PK vélemény 6. a) pontja körében – rögzítette, hogy az akaratnyilatkozat a szerződés nélkülözhetetlen alappilére, ha a felek egybehangzó akarata hiányos, vagy teljességgel hiányzik, úgy közöttük nincs konszenzus, a szerződés nem jön létre. Érvénytelen szerződésről akkor beszélünk, ha a felek akaratából létrejön ugyan a szerződés, de a szerződési akaratban, a szerződési nyilatkozatban vagy a célzott joghatásban fellelhető olyan hibában szenved, mely miatt a polgári jog nem fogadja el érvényesnek. A szerződés léte nem jöttének vizsgálata során a bíróság megállapította, hogy a szerződés minden lényeges kérdés tekintetében érvényesen létrejött, alperes a gépkocsi megvásárlásához kölcsönt kívánt felvenni, felperes pedig pénzt kívánt ehhez kölcsönözni. Alperes a kölcsönt felhasználta, a törlesztést megkezdte, azt négy éven keresztül rendszeresen fizette. Annak ténye, hogy a szerződést ún. blanketta formátumban kötik meg nem jelenti azt, hogy egyedi kölcsönszerződés ne jönne létre. Ezen túlmenően nem merült fel olyan igény, hogy az alperes a szerződéskötéskor a szerződés szövegezésén, vagy az Általános Szerződési Feltételeken változtatni kívánt volna. Akarathiba esetén alperesnek az erre biztosított törvényi határidőn belül a szerződést a Ptk.210.§ alapján kellett volna megtámadnia, ennek hiányában a szerződés létrejötté nem kérdőjelezhető meg. A peres felek között tehát fix devizakonstrukciós kölcsönszerződés jött létre, melyben a mértékadó devizanem nem forint, és a kamatváltozás II. elszámolása a futamidő végén történik, amennyiben a futamidő alatt nem következik be rendkívüli árfolyamesemény. Az Üzletszabályzat, mint általános szerződési feltétel a szerződés részévé vált. Az a körülmény, hogy alperes nem olvasta el a szerződés fizikailag is elválaszthatatlan részét képező üzletszabályzatot annak aláírása előtt, az ő terhére esik.

A Hpt.213.§ (1) bekezdés b.), c.) és d.) pontja, a törvény 2. sz. melléklet értelmező rendelkezések III. 5. pontja kapcsán rögzítette, hogy miután a kölcsön felhasználása gépkocsi megvásárlása érdekében történt, így a szerződés fogyasztási kölcsönszerződésnek minősül. A Hpt.213.§ (1) bekezdés d.) pontjában írt semmisségi ok jól körülhatárolható, a többi rendelkezésre kihatással nincs, a szerződés a hiteldíj-változás figyelmen kívül hagyásával teljesíthető marad, így csupán részleges érvénytelenséget eredményez. Felperes sem vitatta, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmazza a kölcsön kamatát, így a szerződés a Hpt.213.§ (1) bekezdés c.) pontja alapján semmis. Utalt a bíróság az 1/2010.(VI.28.) sz. PK véleményben foglaltakra, mely PK vélemény értelmében sikeresnek bizonyuló alperesi semmisségi kifogás esetén a bíróság hivatalból csupán a semmisség általános jogkövetkezményét veheti figyelembe, mely a kereset elutasításában kell, hogy tetet öltön. Felperes kereseti kérelmét alperes semmisségi kifogásának előterjesztését követően módosította, érvényessé nyilvánítást kért a kamat tekintetében. Hivatkozott a bíróság a PK. vélemény 5. pontjában írtakra, miszerint az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, a bírói gyakorlat során a kamat hiánya miatti érvénytelenség kiküszöbölhető. Minderre felperes keresetváltogatása folytán lehetőség nyílt volna, a szerződés azonban más okból is érvénytelennek tekinthető, amelynek kiküszöbölésére nézve felperes kerestet nem módosított.

Alperes hivatkozott az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás nem megfelelő voltára, mely miatt az árfolyamkockázat alperesre hárítása a szerződésben tisztességtelen. Hivatkozott a bíróság a Hpt.203.§ (6) és (7) bekezdés a.) pontjára, s arra, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét, ahhoz sem a Ptk., sem a Hpt. nem fűzi a semmisség jogkövetkezményét. Az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos tájékoztatás elmaradása, vagy nem, megfelelő volta esetén tisztességtelen (nem világos, nem értehető), és így érvénytelen szerződésnek az a rendelkezése, mely szerint az árfolyamkockázatot a fogyasztó viseli. Mivel ez a főszolgáltatás körébe tartozó szerződési rendelkezés, ennek érvénytelensége az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi, aminek következtében a fogyasztó nem kötelezhető az árfolyamkockázat viselésére. Önmagában az, hogy maga a fogyasztó nem járt el kellő körültekintéssel, nem zárja ki, hogy a fogyasztó arra hivatkozzék, hogy a pénzügyi intézmény nem megfelelően tett eleget a tájékoztatási kötelezettségének.

A tájékoztatás akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztő részlet akár jelentősen is megemelkedhet. Az érvényessé nyilvánításnak nincs akadálya, ha a szerződés érvénytelenségének kizárólag az az oka, hogy az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezés(ek) tisztességtelen(ek), hiszen ebben az esetben az érvénytelenség oka kiküszöbölhető azáltal, hogy a fogyasztót mentesítjük a tisztességtelen kikötésből fakadó árfolyamkockázat alól. A bíróság kockázatfeltáró nyilatkozat hiányában az egyedi kölcsönszerződést, annak mellékletét képező Üzletszabályzatot, tanú vallomásából kikövetkeztethető szóbeli tájékoztatás tartamát együttesen vizsgálta annak érdekében, hogy alperes számára felismerhető volt-e az, hogy az árfolyamváltás hatására az által visszafizetendő összeg korlátlanul megnövekedhet. A tanú a konkrét szerződéskötésre nem emlékezett, csupán általánosságban tudott arról nyilatkozni, hogy milyen tájékoztatást adtak. A tanú az Üzletszabályzat I.25. b.) pontjában meghatározott definíciót alperessel nem ismertette, ugyanúgy, az a IV.6. pontjában írtakat sem. E meghatározások még egy pénzügyekben átlagosan tájékozott személy részére sem nyújtanak olyan információt, amelyből érhető módon tudna következtetést levonni az árfolyamváltásról, vagy annak várható mértékéről. A bíróság osztotta alperes azon álláspontját, hogy a tanú az árfolyamváltás definícióját nem tudta megfelelően elmondani, a tanúnak teljeskörű ismereti nem voltak, így azt az alperes részére sem tudta továbbadni tájékoztatás formájában. A kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya önmagában semmisséget nem eredményez, azonban ilyen nyilatkozat hiánya, valamint a szóbeli tájékoztatás információszegénysége miatt nem állapítható meg, hogy az

árfolyamkockázat mibenlétére, korlátlanságára és annak alperesre terhelésére vonatkozóan a Laredo-Auto Kft., mint felperes teljesítési segédje, olyan tájékoztatást adott volna, mely a jogszabályoknak megfelelő, a kikötések egyértelműségét, átláthatóságát biztosító tájékoztatást nyújtott volna. Ez pedig a Ptk.209/A.§ (2) bekezdése alapján a kikötések érvénytelenségét eredményezi, a szerződés teljes érvénytelensége azonban nem állapítható meg. Felperes eltérő jogi álláspontja folytán a jogkövetkezmények alkalmazására eshetőleges keresetet nem terjesztett elő, keresetét nem változtatta meg, a bíróság pedig az 1/2010. PK. vélemény miatt hivatalból nem dönthetett a jogkövetkezmények alkalmazásáról, így a keresetet elutasította.

[2] **Az ítélet ellen felperes terjesztett elő fellebbezést**, melyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, kereseti kérelmének történő helyt adást, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését kérte a Pp.381.§ alapján. A felülbírálati jogkört a Pp.369.§ (3) bekezdés a.), b.) c.) és d.) pontjában jelölte meg.

Meglátása szerint a bíróság a feltárt tényállás alapján helytelen következtetésre jutott, és tévesen döntött a kikötés tisztességtelenségéről. A bíróság figyelmen kívül hagyta a perbeli szerződés és annak részét képező üzletszabályzat rendelkezéseit, nem vizsgálta együttesen a perbeli szerződéses dokumentumokat, és az elhangzott szóbeli tájékoztatást, a tanú vallomását pedig kifejezetten hibásan értékelte. Nem értékelte alperes azon nyilatkozatát, hogy az „apróbetús részt” nem olvasta el, s az üzletszabályzatot sem, kérdéseket nem tett fel. Alperes a szerződés megkötésekor nem minősült átlagosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztónak. A fogyasztótól is elvárható, hogy a jogügylet megkötése előtt megfelelően és alaposan tájékozódjon. A felek akarata egyértelműen deviza alapú kölcsön megkötésére irányult. A kérelem tartalmazta a mértékadó devizanemet, a választott árfolyamváltozás elszámolási konstrukciót, az aktuális mértékadó árfolyamot, és az információt, hogy a THM értéke nem tükrözi a hitel árfolyam, valamint kamatkockázatát. A felek az egyedüli kölcsönszerződést megkötötték, mely tartalmazta, hogy a mértékadó devizanem a CHF, a Kamatváltozás II. elszámolási módja pedig fix deviza konstrukció. A mértékadó devizanem fogalmát az Üzletszabályzat tartalmazta. A bíróság az okirati bizonyítékokat nem értékelte megfelelő súllyal. A kölcsönszerződés és az üzletszabályzat egyértelműen megfogalmazza, hogy az árfolyamkockázatot alperesnek kell viselni. A szerződés rendelkezéseiből is világos, hogy az árfolyamkockázatnak nincs felső határa. Álláspontja szerint a szerződéses és üzletszabályzati pontokból egyértelműen kiolvasható, hogy alperes megfelelő tájékoztatásban részesült, azonban a bíróság a citált pontokat meg sem említi. Amennyiben alperes szerződéses nyilatkozatát úgy írta alá, hogy azt nem olvasta el, vagy annak nem tulajdonított jelentőséget – a Ptk.4.§ (1) és (4) bekezdésére figyelemmel – arra utóbb nem hivatkozhat. Hivatkozott felperes a Fővárosi Törvényszék 72.Pf.631.911/2019/7. számú határozatára, melyben a bíróság a perbelihez hasonló Üzletszabályzatot vizsgált. A Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.223/2019/4. számú ítéletét szem előtt tartva jelen esetben a szerződés részét képező üzletszabályzat egy pontja, az V.6. pont külön tartalmazza, hogy ha a szerződés devizaalapú, úgy a mértékadó devizanem és a forint árfolyamának változásából kockázat jelentkezik, amely kockázatot a kölcsönbe vevő vállal. A tájékoztatás megfelel az Európai Unió Bírósága C-51/17. alatti ítéletben rögzítette elvárásoknak is. Utalt még több eseti döntésre, s arra, hogy jelen esetben az üzletszabályzat megismeréséről alperes teljes bizonyító erejű magánokiratban nyilatkozott, s ha a fogyasztó nem tart igényt a megismerhetővé tett üzletszabályzat áttanulmányozására annak ellenére, hogy őt valós kényszer nem befolyásolja, a szerződéskötés aláírását követően ismeretének tényleges hiányát már nem kifogásolhatja. Nem értett egyet az indokolás azon részével, hogy nem volt egyértelmű és világos a tájékoztatás. Felhívta a figyelmet arra, hogy a hivatkozott üzletszabályzat rendelkezések tipikusan egy helyen, az üzletszabályzat elején található fogalom-meghatározások között találhatóak, vagyis nincsenek „elrejtve” az üzletszabályzat egyéb rendelkezései között. A Kúria leszögezte, hogy a tájékoztatás tisztességtelensége

tárgyában korábban hozott elvi iránymutatások – így a 6/2013. PJE és a 2/2014. PJE jogegységi határozatok – változatlanul iránydók.

Az elsőfokú bíróság helytelenül értékelte a szerződés és üzletszabályzat rendelkezéseit akkor, amikor felperes követelését elutasította, felperes kifejezetten eleget tett az együttműködési és tájékoztatási kötelezettségének, a bíróság pedig tévesen értékelte a szerződést a Ptk.209.§ alapján érvénytelennek. Nem értékelte megfelelően a tanú nyilatkozatát sem. A tanú kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy minden esetben tájékoztatták arról az ügyfeleket, hogyha emelkedik az árfolyam, akkor több lesz a törlesztő részlet, de hogyha csökken, akkor kevesebbet kell fizetni. Az árfolyamváltozás mértékéről az eljáró kereskedő sem tudott tájékoztatást adni figyelemmel arra, hogy annak mértéke nem volt előre látható. Nem vette figyelembe a bíróság vallomását sem, mely egyértelműen megerősítette a tájékoztatás kapcsán tett felperesi nyilatkozatot, kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy a kockázatokról mindig tájékoztatták az ügyfeleket. Megerősítette, hogy a szerződést és a hozzá tartozó dokumentumokat minden esetben volt lehetőség elolvasni, és nem sürgették őket a szerződés megkötésekor, akár haza is vihették azokat részletesen áttanulmányozni. Az árfolyamváltozást alperesre hárító rendelkezés tisztességtelensége nem állapítható meg.

[3] **Alperes fellebbezési ellenkérelmében** az elsőfokú ítélet helyben hagyását kérték.

Előadta, hogy az ítélet példás részletességgel állapította meg a felperes szerződésével kapcsolatos problémákat. Az ítélet 8-9. oldala a szerződéssel kapcsolatos érvényességi problémákat összefoglalta. Alperes teljes mértékben osztja az elsőfokú bíróság véleményét a szerződés érvénytelenségével kapcsolatban. A Hpt.213.§ kapcsán előadta, hogy a szerződés nem tartalmazza a szerződés tárgyát és a kölcsön kamatát. A Hpt.213.§ (1) bekezdés c.) pontjába ütközése kapcsán a törvény deklarálja, hogy a kamat százalékos feltüntetésének hiánya a szerződés érvénytelenségét okozza. A szerződés érvénytelen az árfolyamkockázat tisztességtelen fogyasztóra hárítása miatt. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztató rendelkezések az Üzletszabályzatban találhatóak. A szerződés egyedi része az árfolyamkockázatról egyáltalán nem szól. A Kúria 2/2011. PK vélemény 2. pontja szerint nem elegendő csak azt bizonyítani, hogy az Üzletszabályzatot a fogyasztóval a hitelező megismertette, és esetleg átadta azt, hanem azt is bizonyítani kell, hogy a szerződés befolyásolásának lehetőségét is biztosította a hitelező. Felperesnek kellő időben kellett volna a kockázatfeltáró nyilatkozatot aláíratni. A perbeli szerződésből nem kapunk választ, az árfolyamváltozás kérdésköre érintőlegesen és megtévesztő módon – „Kamatváltozás I-III.” elnevezés alatt – csak az ÜSZ-ben vagy a Hirdetményben jelenik meg. Hivatkozott a Kúria Konzultációs Testületének április 10. napján tartott üléséről szóló emlékeztetőben foglaltakra. Így álláspontja szerint, az árfolyamváltozásról szóló megfelelő szintű tájékoztatást felperes elmulasztotta. Felperesnek, mint professzionális pénzügyi szolgáltatónak fel kellett volna hívnia a figyelmet arra a tényre, hogy a határidős árfolyam és az aktuális spot árfolyam között a megfelelő futamidőre vonatkozó kamatlábak különbsége teremti meg a kapcsolatot, tehát az idegen deviza kamatelőnye szükségszerűen a forint árfolyamának gyengülését fogja maga után vonni. Az Üzletszabályzat V.5. pontja utal arra, hogy a „Kölcsönvevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat”, azonban a Kúria 2/2011. PK véleményének 2. pontja alapján ez nem elegendő. A 6/2013. PJE határozat 1. pontja szerint önmagában az, hogy az árfolyamkockázat viselésének szabályai a főszolgáltatás körébe tartoznak, nem zárják ki ezen szerződési rendelkezések tisztességtelenségének vizsgálatát, abban az esetben, ha e rendelkezések nem világosak, nem érthetőek. Megállapítható, hogy felperes egy szokásos szerződéskötési gyakorlattól eltérő szerződéstípus esetében annak főszolgáltatásáról egy egyedileg meg nem tárgyalt üzletszabályzatban rendelkezett. Nem a fogyasztó kötelessége a kockázatok feltárása, felismerése, és a szolgáltató által előadott információk megerősítése, hanem éppen fordítva: a fogyasztóval szerződő fél kötelessége annak bemutatása, hogy a termék milyen jellegű valós

kockázatokkal jár. Felperes semmiféle kockázatfeltárást nem közölt alperessel. Alperes nem volt és nem is lehetett tisztában a szerződésben rejlő kockázatokkal, mivel felperes tájékoztatása nem kielégítő.

Az árfolyamváltozás összege alperes nem terheli. Hangsúlyozta a Konzultációs Testület 2019. április 10. napi állásfoglalását. Az egyedi szerződés nem tartalmaz kockázatfeltárást, felperes ilyen jellegű információkat tisztességtelenül, nem figyelemfelhívó módon, mozaikszerűen, képletek és fogalmak mögé bújtatva, az egyedileg meg nem tárgyalt üzletszabályzatban rejtette el. Határozott álláspontja szerint felperes árfolyamkockázatról szóló „tájékoztatása” nem volt megfelelő, így a szerződés lényeges feltétele kiesik, ezért a szerződés érvénytelen, felperes követelése megalapozatlan. Az Üzletszabályzat és a szerződés nem tartalmaz kockázatfeltárást, a szerződésben megfogalmazott azon kikötés, hogy a mértékadó devizanem CHF nem nyújt kielégítő tájékoztatást a kockázatra. Sem a szerződés, sem az Üzletszabályzatban foglalt tájékoztatás nem volt alkalmas az idézett jogegységi határozatban is rögzített felperesi információk hátránynak a megszüntetésére. Hivatkozott a Győri Ítéltábla 2019. május 20. napján kelt, Pf.III.20.057/2019/7/1. számú jogerős ítéletére, a Székesfehérvári Törvényszék 2019. június 17. napján kelt 1.Pf.100/2019/6. számú jogerős ítéletére, a Kaposvári Törvényszék 1.Pf.20.571/2019/6. számú ítéletében foglaltakra.

A szerződés érvényessé nyilvánítása kapcsán előadta, hogy a r.Hpt.213.§ (3) bekezdés, a 213.§ (1) bekezdése szerinti semmisséget relatív hatályúvá téve kimondta, hogy a szerződés semmisségére csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni, melynek alapján az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása során is kizárólag a fogyasztó érdekei vehetők figyelembe. Felperes eredeti keresetében kért marasztalást, másodlagosan érvényessé nyilvánítást. A két kereseti kérelem összecszerúségében megegyezik, ami a jogszabályra figyelemmel nem állja meg a helyét, tekintettel a semmisség szankciós jellegére.

Az összecszerúség körében hivatkozott arra, hogy az elszámolások, táblázatok továbbra sem tartalmazzák a jóváírások aktuális devizaárfolyamát, így alkalmatlanok arra, hogy a fennálló tartozás összegének alakulása matematikai úton levezethető legyen, mind a bíróság, mind alperes számára. A táblázatok továbbra sem tartalmazzák sehol VCHF elszámolást, az alkalmazott napi árfolyamot, melyen a terhelések, jóváírások könyvelése történt. A most becsatolt táblázat sem alkalmas a kereseti követelés összecszerúségének alátámasztására.

A perbeli szerződés a r.Hpt. rendelkezéseibe ütközései olyan súlyú hiányosságoknak minősülnek, melyek a semmisséget megalapozzák. A perbeli szerződés a r.Hpt.213.§ (1) bekezdés b.) és c.) pontjába ütközik, s nem felel meg a r.Hpt. 203.§ (6) és (7) bekezdésének sem. Mindezt az árfolyamkockázat teljes mértékben alperesre telepítése ne tekinthető tisztességesnek.

A fellebbezés nem alapos.

- [4] A törvényszék az ítélet felülbírálati során – felperes által megjelölt felülbírálati jogkörében eljárva – azt állapította meg, hogy a járásbíróság a szükséges körben lefolytatta a bizonyítási eljárást, a releváns tényeket feltárta, a bizonyítás eredményét okszerűen értékelte, helyes jogi következtetést vont le, a tényállás módosítása szükségtelen. Az elsőfokú bíróság eljárási szabályt nem sértett, hatályon kívül helyezésre okot adó körülmény nem volt feltárható.
- [5] Felperes fellebbezésében felülbírálati jogkörként a Pp. 369. § (3) bekezdés a.), b.) c.) és d.) pontját jelölte meg, azzal, hogy megváltoztatást, illetve hatályon kívül helyezést is kért. A 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) 381. § alapján, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges, vagy nem észszerű. Ahhoz, hogy a

másodfokú bíróság mérlegelési jogkörében hatályon kívül helyezhesse az elsőfokú bíróság ítéletét az szükséges, hogy a fellebbező fellebbezésében az elsőfokú eljárás szabályszerűségének felülbírálatára irányuló jogköre gyakorlását kérje, továbbá 4 konjunktív feltétel együttes fennállása szükséges: egyrészt az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak a megsértése, másrészt az, hogy ez a szabálysértés az ügy érdemére kihat, harmadrészt, hogy a felülbírálati jogkörből következően a hatályon kívül helyezési okra a fellebbezés, csatlakozó fellebbezés hivatkozik, negyedrészt az eljárási szabálysértés orvoslása a másodfokú eljárásban vagy nem lehetséges vagy nem észszerű.

Felperes fellebbezésében nem kérte a Pp.369.§ (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkör gyakorlását, ezen túl pedig nem hivatkozott lényeges eljárási szabálysértésre, melyből következően az ítélet hatályon kívül helyezésének feltételei nem állnak fenn, ezen fellebbezési kérelem megalapozatlan.

- [6] Felperes egyértelműen anyagi jogi felülbírálatot kért a fellebbezéssel támadott ítélet vonatkozásában, mely esetben kizárólag a Pp.384.§ (2) b.) pontja tenné lehetővé az ítélet hatályon kívül helyezését, éspedig akkor, ha a fél a Pp.369.§ (4) bekezdése szerint az eljárás anyagi pervezetéssel összefüggő részét sérelmezné. Ilyen jellegű hivatkozásokat felperes fellebbezésében nem tett, melyből következően ez esetben is kizárt a hatályon kívül helyezés.
- [7] A Pp.369.§ (3) bekezdés szerint, a másodfokú bíróság felülbíráhatja az elsőfokú bíróság ítélete anyagi jognak való megfelelőségét. Az anyagi jogi felülbírálat során a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősítheti, és ennek alapján a tényállást módosíthatja, kiegészítheti (a.) pont), a fél által az első- vagy másodfokú eljárásban hivatkozott tény megállapítására bizonyítást folytathat le, annak alapján a tényállást módosíthatja, kiegészítheti (b.) pont), a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést vonhat le, a megállapított tényeket másként minősítheti (c.) pont), jogszabálysértés megállapítása nélkül is felülmérlegelheti az elsőfokú bíróságnak az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntését (d.) pont).
A 369.§ (3) bekezdés d.) pontja alkalmazásának a perbeli esetben nincs helye arra figyelemmel, hogy míg a 369.§ (3) bekezdés a.), b.) és c.) pontjai jogszabálysértést feltételeznek, melyet a fellebbezőnek fellebbezésében meg kell jelölnie, a d.) pont az anyagi jogi mérlegelési jogkör gyakorlása tekintetében jogosítja fel a másodfokú bíróságot felülmérlegelésre. Jelen elsőfokú döntés nem anyagi jogi mérlegelés következtében született, azt a járásbíróság az eljárása során beszerzett bizonyítékok eljárásjogi mérlegelésével hozta meg, mely eljárásjogi mérlegelést támadja fellebbezésével felperes, azaz jogszabálysértést állít (Pp.279.§ (1) bekezdés, 200.§ (1) bekezdés, 205.§ (1) bekezdés) az elsőfokú bíróság részéről.
- [8] A Pp.279. § (1) bekezdése értelmében, a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg. Ezen rendelkezést a törvényszék megítélése szerint az elsőfokú bíróság megtartotta, bár kétségtelen, hogy egyesével nem tüntette fel az általa értékelt bizonyítékokat, tényeket, mérlegelésre azonban sor került, mely mérlegelés érintette a kockázatfeltáró nyilatkozat hiányát, az egyedi kölcsönszerződést, az Üzletszabályzatot, tanú vallomását (ítélet 7. oldal 3. bekezdés).
- [9] A szerződés megkötésekor hatályos 1996. évi CXII. tv. (Hpt.) 203.§ (4) bekezdése szerint, fogyasztónak minősülő ügyféllel kötendő, devizahitel nyújtására irányuló, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmazó szerződés esetén a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a

szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. Az (5) bekezdés alapján, a (4) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyam-kockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre (a.) pont), ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmazó szerződés esetén a vételi jog érvényesítésének módját és következményeit, a vételár megállapításának, az ügyfél értesítésének és a pénzügyi intézmény elszámolásának módját, valamint azt, hogy biztosítanak-e az ügyfélnek haladékot, mely időszakban az ügyfél értékesítheti az ingatlant, és ha igen, a haladék időtartamát (b.) pont).

[10] A peradatok alapján kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat a perbeli szerződés kapcsán nem született, melyből következően ezen nyilatkozattal a tájékoztatás sem valósulhatott meg felperes részéről. A bírói gyakorlat az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást mind a szerződésben, mind külön kockázatfeltáró nyilatkozatban elfogadja, a lényeg az, hogy a kockázatfeltárást írásban kell teljesíteni, bár a Kúria mellett működő Konzultációs Testület nem tartja kizártnak a tájékoztatás szóbeli jellegét sem, de ez esetben különös gonddal kell vizsgálni, hogy a tájékoztatás a követelményeknek megfelelt-e. Mindebből következően vizsgálandó volt, hogy külön kockázatfeltáró nyilatkozat hiányában mi módon valósulhatott meg a tájékoztatás.

[11] Egyetértve alperes érvelésével a felek közti egyedi kölcsönszerződés árfolyamkockázatra egyáltalán nem utal, önmagában azon tényből, hogy az egyedi kölcsönszerződés mértékadó devizanemként a CHT-t tünteti fel, kockázatfeltárás nem következik.

Az Üzletszabályzat több rendelkezést tartalmaz a kölcsön kapcsán, így a I/7. pont tartalmazza, a havi fix konstrukció fogalmát, mely szerint amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a kölcsönbe vevővel a kamatváltozás I. és II. elszámolása a futamidő végén történik, amennyiben a futamidő alatt nem következik be rendkívüli kamat és/vagy árfolyam esemény.

A I/22. pont határozza meg az árfolyam fogalmát, mely a Takarékbank Rt által a mértékadó devizanemre kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos, forintban kifejezett érfolyam. A 23. pont rendkívüli árfolyamesemény fogalmat tartalmaz, eszerint rendkívüli árfolyameseménynek minősül az árfolyam szélsőséges (25%-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest, vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank által foganatosítottrendkívüli intézkedés, amely a forint árfolyamát szélsőségesen befolyásolja.

Az Üzletszabályzat I/25. b.) és c.) pontjai rendelkeznek a kamatváltozás II. illetve III. fogalmáról, e szerint a kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet, a kamatváltozás III. (árfolyamváltozás) pedig a kölcsönszerződés futamidő lejártá előtti megszűnésekor fizetendő – ki nem terhelt – kamatkülönbözet, amelynek mértéke a szerződés megszűnésének eseteit szabályozó rendelkezésekben kerül meghatározásra.

A IV/6. pont azt tartalmazza, hogy az esedékessé vált törlesztő részletekre jutó kamatváltozás II-t a hitelező utólag terheli ki. A V/5. pont azt tartalmazza, hogy amennyiben a” mértékadó devizanem” nem forint, a kölcsönszerződés devizaalapú szerződés, amely esetben a kölcsönbe vevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatot. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euro esetében a mindekori intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euro keresztárfolyamának változása.

Releváns rendelkezést tartalmaz a XI/1. pont, mely szerint a kölcsönszerződés futamideje a felek minden egyéb jognyilatkozata nélkül meghosszabbodik a Kamatváltozás I. és II. megfizetésére rendelkezésre álló fizetési határidő időpontjáig. A XI/3. pontban rögzítésre került, hogy az esedékessé vált törlesztő részletekre jutó kamatváltozás II. a hitelezőt a

törlesztő részletek fizetési esedékességének napjával illeti meg, melynek elszámolásával és megfizetésével kapcsolatosan a felek akként állapodnak meg, hogy a kamatváltozás II. teljes összegét a hitelező az utolsó törlesztő részlet esedékessége napjára számítja ki. A XI/4. pont pedig azt tartalmazta, hogy a rendkívüli árfolyamesemény bekövetkezte esetén a hitelező jogosult az esedékessé váltótörlesztő részletekre jutó kamatváltozás II-t a rendkívüli árfolyam-esemény bekövetkeztét követően a kölcsönszerződés futamidejének lejártát megelőzően kiterhelni.

A fenti rendelkezéseket kellett az elsőfokú bíróságnak értékelnie alperes „tisztességtelenségre” történő hivatkozásai tükrében.

- [12] Az Üzletszabályzat fenti rendelkezései – egyezően az ítéleti állásponttal – adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt a kikötések tisztességtelenségén keresztül idézik elő a szerződés érvénytelenségét. Az üzletszabályzatban szereplő, az árfolyamkockázat mibenlétére, tartalmára, viselésére vonatkozó kikötés akkor világos és érthető, ha az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára felismerhető, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának felső határa nincs. A világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság elvéből következően a vizsgált szerződési feltételek tekintetében a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettséget, árfolyamkockázat esetén azt, hogy a jövedelme szerinti pénznem leértékelődésével annak hatása a fizetési kötelezettségére korlátlan. Nem fogadható el a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettség teljesítéseként, ha a fogyasztó több rendelkezés egybevetése alapján csak kikövetkeztetni tudja az árfolyamkockázat mibenlétét, fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását. Amennyiben a szerződési feltételek összetett kialakítása miatt az árfolyamkockázattal kapcsolatos összefüggéseket – az eltérő helyen lévő kikötések értelmezésével – magának a fogyasztónak kell megkísérlni azonosításait és felismerni, a szerződési feltételek nem tekinthetők világosnak és egyértelműnek.
- [13] A törvényszék megítélése szerint jelen szerződéses rendelkezések kifejezett magyarázatot, tájékoztatást az árfolyamkockázat mibenlétére, annak alperes fizetési kötelezettségére gyakorolt hatására vonatkozóan nem tartalmaznak. Nem tekinthető ilyennek a Kamatváltozás II. és III.-ra vonatkozó fogalommeghatározások ((I/25.)), ez ugyanis egy fogyasztó számára sem az összetevőit, sem a végeredményét tekintve nem számszerűsíthető, nem értelmezhető matematikai képletet rögzít, az árfolyamkockázat lényegének, gazdasági következményeinek szöveges magyarázatát nem adja. Az Üzletszabályzat kikötései alapján alperes számításba vehette, hogy a kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, azonban annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy a kockázatviselésnek nincs felső határa, az üzletszabályzat több helyen nem áttekinthető szerkezetben szereplő, számos esetben homályos megfogalmazású szerződési feltételek együttes értelmezése és egybevetése alapján csak kikövetkeztetni tudta. A szerződési feltételek ilyen szabályozási megoldása nem felel meg az átláthatóság követelményének, nem tekinthető világosnak és érthetőnek.
- [14] Kétségtelen, hogy a peradatok alapján alperes az üzletszabályzatot nem olvasta el, mely valóban nem jelent gondos eljárást alperes részéről – a kockázatok feltárása, illetve annak bemutatása, hogy a kölcsön milyen jellegű kockázatokkal jár – mindenképpen felperes kötelezettsége volt, mely kötelezettségének nem tett eleget. Felperest semmi sem akadályozta abban, hogy a kockázati tájékoztatás lényegét néhány mondatban összefoglalja, világosan megfogalmazza.
- A törvényszék megítélése szerint az üzletszabályzat V/5. pontjában megfogalmazott szerződési feltételből – még az I. fejezet definíciói, és a XI. fejezet havi fix konstrukcióra

vonatkozó külön rendelkezéseivel együtt sem – derül ki, hogy alperesnek a futamidő alatt végig a CHF forinthez viszonyított mindekori árfolyamának figyelembe vételével számított törlesztő részletet kell fizetnie, nem derül ki, hogy az árfolyamváltozás a felek által nem befolyásolható körülmények függvénye, melyek előre nem kiszámíthatóak, bármikor a futamidő alatt reálisan bekövetkezhetnek, s nem derül ki, hogy az a forint hitelekhez képest alperesre nézve fokozott kockázattal jár. Emellett a kamatváltozás II. megnevezés pedig (melynek célja, hogy a devizaalapú kölcsön lényegéből fakadó változást kifejezze) megtévesztő jellege miatt céljának nem felel meg.

- [15] A szóbeli tájékoztatás megtörténte kapcsán a törvényszék teljes mértékben egyetért az ítéleti állásponttal, a járásbírósként értékelte a tanú – miként azt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg – csupán általánosságban nyilatkozott, a konkrét szerződéskötés tekintetében tényelődást nem tett, általánosságban előadott vallomása szerint a tájékoztatás azt jelentette, hogy a svájci frank változó, kiszámolták az adott napi árfolyammal a teljes visszafizetendő összeget, s arról tájékoztattak, hogy ha emelkedik az árfolyam, akkor több lesz a törlesztő részlet. Az ügyfeleknek az üzletszabályzatról – melyet az ügyfelek általában nem olvastak el –, az apróbetűs részről a tanú adott tájékoztatást. Ezen vallomás a törvényszék megítélése szerint alkalmatlan annak igazolására, hogy felperes a perbeli kölcsönszerződés kapcsán a kockázatokat feltárta, s arról alperesnek világos és egyértelmű tájékoztatást adott.
- tanúvallomása kapcsán elsősorban az rögzítendő, hogy a tanúvallomása szerint a tanú nem vett részt a tájékoztatásban az árfolyamkockázatot érintően, így vallomása a tájékoztatás körében nem értékelhető.
- [16] A fentiek mellett rögzíti a törvényszék, hogy iratellenes felperes azon állítása, hogy a szerződést, dokumentumokat az ügyfelek haza is vihették. A tanúvallomása szerint a szerződést nem lett volna lehetősége elvinni az ügyfélnek otthon elolvasni, mert banki papírokat nem adhattak ki a kezükből, az apróbetűs részeket ott náluk el tudták olvasni.
- [17] A fentiek szerint a törvényszék megalapozottnak látta az ítélet azon megállapítását, mely szerint a kikötés érvénytelen, mely nem jelenti a teljes szerződés érvénytelenségét, s miután felperes – eltérő jogi álláspontja okán – keresetét nem módosította, a részleges érvénytelenség (árfolyamkockázat alperesre telepítése) jogkövetkezményei nem voltak levonhatóak, az 1/2010. PK vélem alapján a bíróság hivatalból nem dönthetett, ekként alperes megalapozott kifogása kizárólag a kereset elutasításához vezethetett.
- [18] A törvényszék a fentiekre figyelemmel a Pp.383 § (2) bekezdése értelmében a járásbírósként ítéletét helyben hagyta.
- [19] Felperes a fellebbezési eljárásban teljes mértékben pervesztes, ekként a Pp.83. (1) bekezdése alapján köteles alperes részére perköltséget fizetni, melynek összegét a törvényszék alperes által a Pp.81.§ (5) bekezdése szerint felszámított összegben (90.000 Ft + áfa) határozta meg.

Győr, 2020. szeptember 9.

Dr. Stániczné dr. Imre Csilla sk.
a tanács elnöke

Dr. Bertha Andrea sk.
előadó bíró

Dr. Mosonyi Eleonóra sk.
bíró

